

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme«

(COM(2021) 420 final 0151 2021/0239 (COD))

om »forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oplysninger, der skal medsendes ved pengeoverførsler og ved overførsler af visse kryptoaktiver (omarbejdning)«

(COM(2021) 422 final — 2021/0241 (COD))

og om »forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om de mekanismer, medlemsstaterne skal indføre for at forebygge, at det finansielle system anvendes til hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme, og om ophævelse af direktiv (EU) 2015/849«

(COM(2021) 423 final — 2021/0250 (COD))

(2022/C 152/15)

Ordfører: **Javier DOZ ORRIT**

Medordfører: **Benjamin RIZZO**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 4.10.2021 Rådet, 8.10.2021
Retsgrundlag	Artikel 114 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	23.11.2021
Vedtaget på plenarforsamlingen	8.12.2021
Plenarforsamling nr.	565
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	230/7/0

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Rapporter fra Kommissionen (2019) og Den Europæiske Revisionsret (2021), akademiske undersøgelser og nu Pandora-papirerne og andre lignende publikationer fremhæver alvoren af hvidvask af penge i EU. Den nuværende EU-lovgivning kan ikke stille meget op mod manglende koordinering og nationale forskelle.

1.2. EØSU er stor fortalere for lovgivningspakken om bekæmpelse af hvidvask af penge, navnlig oprettelsen og udformningen af den nye europæiske myndighed for bekæmpelse af hvidvask af penge (AMLA) med direkte tilsynsbeføjelser. Den bør tildeles tilstrækkelige ressourcer til at blive kernen i et integreret europæisk tilsyns- og efterretningssystem.

1.3. EØSU er enig i fordelingen af indholdet mellem den første forordning om bekæmpelse af hvidvask af penge — tilsyn med private institutioner — og det sjette direktiv om bekæmpelse af hvidvask af penge — koordinering af nationale tilsynsmyndigheder og finansielle efterretningsenheder (FIU'er) — og bestemmelserne i begge disse om at harmonisere den nationale lovgivning og automatisere registrering og overførsel af oplysninger.

1.4. Effektiv bekæmpelse af hvidvask af penge og relaterede underliggende forbrydelser kræver en ændring af kulturen og en effektiv inddragelse af det organiserede civilsamfund. EØSU gentager sit forslag om en europæisk pagt til bekæmpelse af adfærd, der skader de etiske og politiske principper i vores demokratier og underminerer de offentlige goder. Det foreslår endvidere, at der oprettes et rådgivende civilsamfundsorgan inden for AMLA eller under Kommissionen med deltagelse af AMLA.

1.5. EØSU foreslår, at forordningen om kryptoaktiver i lovgivningspakken om bekæmpelse af hvidvask af penge gennemføres hurtigst muligt. Kommissionens forslag til forordning om markeder for kryptoaktiver ⁽¹⁾ er et skridt i retning af generel regulering og bør træde i kraft hurtigst muligt. Forordningen erstatter dog ikke alle de instrumenter, der er nødvendige for at beskytte mod de finansielle og kriminelle risici ved disse finansielle produkter.

1.6. EØSU opfordrer Kommissionen til at overveje, hvordan lovgivningspakken kan anvendes på kanaler til hvidvask af penge uden for det finansielle system: markedet for kunstværker og aktiver af høj værdi, frihavne, toldoplæg og særlige økonomiske zoner, visse handelstransaktioner, investeringer i fast ejendom, hasardspil osv. Udvalget mener, at der vil være behov for ny EU-lovgivning på disse områder.

1.7. EØSU foreslår, at Europol får flere beføjelser og tilstrækkelige ressourcer til at bekæmpe hvidvask af penge, finansiering af terrorisme og grænseoverskridende organiseret kriminalitet og til at koordinere de nationale politistyrker på disse områder. Effektiv koordinering af Den Europæiske Anklagemyndighed, som bør iværksættes straks, Europol og den nye AMLA kan være nøglen til lovgivningspakkens succes i praksis.

1.8. EØSU opfordrer Kommissionen til at presse på for, at Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/1673 ⁽²⁾, som fastlægger en fælles definition af forbrydelsen hvidvask af penge, gennemføres hurtigt i alle medlemsstaterne. Det opfordrer ligeledes til, at der vedtages et nyt direktiv om en fælles definition af relaterede lovovertrædelser, og at sanktionerne for disse lovovertrædelser kommer til at ligge inden for bestemte grænser.

1.9. EØSU er meget bekymret over, at der i EU findes et stort antal skuffeselskaber, som spiller en central rolle i forbindelse med hvidvask af penge og skatteundgåelse. Det foreslår, at de myndigheder, der i øjeblikket er ansvarlige, og det fremtidige integrerede tilsynssystem indfører specifikke programmer til overvågning af disse selskaber, der forvaltes af særlige advokatfirmaer, konsulentvirksomheder eller skatterådgivere, med henblik på at identificere deres reelle ejere og de ansvarlige for deres transaktioner og for at efterforske eventuelle forbrydelser, de måtte begå.

1.10. EØSU opfordrer Kommissionen til at undersøge muligheden for, at AMLA kan være fuldt operationel, også med hensyn til direkte tilsyn, inden 2026. Under alle omstændigheder opfordrer EØSU alle involverede institutioner til i mellemtiden at arbejde tættere sammen for at gennemføre den eksisterende lovgivning mere effektivt.

1.11. EØSU finder det nødvendigt at udarbejde en ny, realistisk og sandfærdig liste over højrisikotredjelande, herunder alle de lande, der letter hvidvask af penge. Udvalget foreslår også, at Kommissionen vedtager en regel om, at virksomheder og enkeltpersoner, der er involveret i økonomisk kriminalitet eller hvidvask af penge, bør udelukkes fra offentlige udbudsprocedurer.

1.12. EØSU opfordrer EU og de nationale regeringer til at beskytte journalisters, ansattes og embedsmænds liv og integritet, når de fordømmer økonomisk og politisk korruption, og mener, at forsinkelsen i gennemførelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937 ⁽³⁾ er uacceptabel.

2. Kommissionens forslag og baggrund

2.1. I juli 2019 fremlagde Kommissionen sin vurdering af bekæmpelse af hvidvask af penge/bekæmpelse af finansiering af terrorisme (AML/CFT). Meddelelsen og de fire evalueringer ⁽⁴⁾ fremhævede alvorlige mangler i gennemførelsen af den eksisterende lovgivning og forskelle mellem medlemsstaterne inden for AML/CFT.

2.2. For at løse disse problemer offentliggjorde Kommissionen den 7. maj 2020 en AML/CFT-handlingsplan ⁽⁵⁾ og indledte en offentlig høring om den. Planen var baseret på seks søjler: effektiv gennemførelse af de eksisterende regler, et

⁽¹⁾ COM(2020) 593 final.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/1673 af 23. oktober 2018 om strafferetlig bekæmpelse af hvidvask af penge (EUT L 284 af 12.11.2018, s. 22).

⁽³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937 af 23. oktober 2019 om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-retten (EUT L 305 af 26.11.2019, s. 17).

⁽⁴⁾ COM(2019) 360 final, COM(2019) 370 final, COM(2019) 371 final og COM(2019) 372 final af 24.7.2019.

⁽⁵⁾ C(2020) 2800.

fælles EU-regelsæt, tilsyn på EU-plan, støtte til og samarbejde med FIU'er, bedre håndhævelse af strafferetten og styrkelse af EU's rolle i verden. I sin udtalelse om *bekæmpelse af skattesvig, skatteundgåelse og hvidvask af penge* ⁽⁶⁾ gav EØSU udtryk for sin støtte til planen og dens hurtige udvikling og gennemførelse.

2.3. Efter Rådets og Europa-Parlamentets godkendelse og høring konkretiserede Kommissionen planens lovgivningsforslag i lovgivningspakken af 20. juli 2021, som omfatter følgende forslag:

- en forordning om oprettelse af en europæisk AML/CFT-myndighed ⁽⁷⁾
- et fælles regelsæt om bekæmpelse af hvidvask og finansiering af terrorisme, som omfatter en del af lovgivningen ⁽⁸⁾
- et nyt direktiv, det sjette, der reviderer en del af den resterende lovgivning ⁽⁹⁾ og
- ændring af forordningen om overførsel af midler, så den kommer til at omfatte kryptoaktiver ⁽¹⁰⁾.

2.4. Kernen i lovgivningspakken er oprettelsen af en ny EU-myndighed (AMLA), som har direkte tilsynsbeføjelser og styrker koordinerings- og samarbejdsbeføjelserne med de nationale myndigheder, hvormed den vil sikre, at EU's regler anvendes korrekt og konsekvent af den private sektor. Navnlig vil den:

- sammen med de nationale myndigheder etablere et fælles integreret AML/CFT-tilsynssystem
- føre direkte tilsyn med nogle af de mest risikobetonede finansielle institutioner, der opererer i et stort antal EU-medlemsstater. AMLA vil have sanktionsbeføjelser over for disse »udvalgte forpligtede enheder«
- føre tilsyn med og koordinere de nationale tilsynsmyndigheder, der er ansvarlige for andre finansielle og ikkefinansielle institutioner og anvendelsen af EU-reglerne, og foretage regelmæssige vurderinger af nogle af eller alle de aktiviteter, der udføres af en, flere eller alle finansielle tilsynsmyndigheder, herunder vurdering af deres værktøjer og ressourcer for at sikre tilsynsstandarder og -praksis på højt niveau
- fremme og støtte samarbejdet mellem FIU'er og lette grænseoverskridende kommunikation og fælles analyser.

2.5. AMLA vil blive ledet af en formand, en direktion på fem medlemmer og et almindeligt råd med to medlemsstrukturer og kompetencetyper: tilsyn og FIU. Disse vil omfatte lederne af de nationale tilsyns- og efterretningstjenester, der skal styre det integrerede europæiske system for tilsyn og finansielle efterretninger. Et medlem af Kommissionen vil være medlem af AMLA's styrende organer. Det almindelige råd vil som observatører omfatte repræsentanter for Den Europæiske Banktilsynsmyndighed (EBA) og Den Europæiske Centralbank (ECB), hvis beføjelser og værktøjer inden for AML/CFT — den centrale database og FiU.net — vil blive overført til den nye myndighed. AMLA vil starte sine aktiviteter i 2024 og vil besætte alle sine stillinger og indlede direkte tilsyn i 2026.

2.6. Den første EU-forordning om bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme udvider listen over forpligtede enheder til at omfatte udbydere af kryptoaktivtjenester, crowdfundingplatforme og migrationsaktører (som letter investorers erhvervelse af bopæl og i nogle tilfælde af nationalitet). Due diligence-foranstaltninger og -kontroller styrkes og gøres klarere. Kravene vedrørende tredjelands og politisk udsatte personer revideres. Tilsvarende præciseres kravene til reelt ejerskab, og der indføres nye for at mindske risikoen for, at kriminelle gemmer sig bag mellemliggende lag. Der træffes foranstaltninger mod misbrug af ihændehaverinstrumenter, og der fastsættes et loft på 10 000 EUR for anvendelsen af kontanter.

⁽⁶⁾ EUT C 429 af 11.12.2020, s. 6.

⁽⁷⁾ COM(2021) 421 final.

⁽⁸⁾ COM(2021) 420 final.

⁽⁹⁾ COM(2021) 423 final.

⁽¹⁰⁾ COM(2021) 422 final.

2.7. I modsætning til forordningen om den private sektor fokuserer sjette direktiv om bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme på dets institutionelle system og dets tilpasning i hver medlemsstat. Forslaget præciserer FIU'ernes kompetencer, opgaver og adgang til oplysninger, etablerer en ramme for fælles analyser og skaber et retsgrundlag for FIU.net-systemet. Tilsynsmyndighedernes beføjelser til at handle styrkes, og mekanismerne for samarbejde mellem tilsynsmyndigheder og med andre myndigheder forbedres. Der fastsættes bestemmelser om sammenkobling af bankkontoregistre.

2.8. Den foreslåede forordning om pengeoverførsler og overførsler af visse kryptoaktiver er en omarbejdning af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/847⁽¹¹⁾ om pengeoverførsler med det formål at fastlægge samme krav om sporbarhed og identifikation ved overførsler af kryptoaktiver som ved pengeoverførsler. Samtidig vil udbydere af kryptoaktivtjenester være underlagt kravene til andre finansielle operatører i forordningen om bekæmpelse af hvidvask af penge.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Det første direktiv om bekæmpelse af hvidvask af penge blev vedtaget i 1991. Siden da er der vedtaget fire andre direktiver om bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme og en lang række andre supplerende direktiver vedrørende det finansielle system eller relaterede forbrydelser og lovovertrædelser. Resultaterne af denne indsats, som EU's myndigheder mener skal have høj prioritet, har helt klart været utilfredsstillende indtil nu.

3.2. Der er bred enighed om dette, som det allerede er afspejlet i Kommissionens vurderinger fra 2019 og i vurderinger fra institutioner som Europa-Parlamentet (i dets betænkninger fra marts 2019 og juli 2020⁽¹²⁾) og Revisionsretten (i dens beretning fra juni 2021 med titlen *EU's indsats for at bekæmpe hvidvaskning af penge i banksektoren er fragmenteret, og gennemførelsen er utilstrækkelig*⁽¹³⁾), og i langt de fleste specialiserede, akademiske analyser og tænketankanalyser, herunder navnlig taskforcerapporten fra CEPS-ECRI⁽¹⁴⁾.

3.3. Omfanget af hvidvask af penge skønnes at ligge på mellem 1 % af EU-27's BNP (Europol og Kommissionen) og 1,3 % (Revisionsretten), dvs. mellem 140 og 208 mia. EUR om året. Mere bemærkelsesværdigt er det, at det ifølge Europol kun er ca. 1 % af disse pengebeløb, der bliver inddrevet. Der har i de seneste år været adskillige skandaler om hvidvask af penge, der har involveret store finansielle institutioner, og det er vigtigt at bemærke, at mange af dem ikke ville være blevet afsløret uden anvendelse af EU-lovgivning eller tilsynsmyndighedernes indgriben. Med andre ord er der på trods af Kommissionens og Europa-Parlamentets indsats og vilje ikke gjort fremskridt med hensyn til bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme.

3.4. Det internationale konsortium af undersøgende journalister (ICIJ's) offentliggørelse af Pandora-papirerne har endnu en gang fremhævet omfanget af problemet med hvidvask af penge og relaterede forbrydelser og skattelyenes afgørende rolle med hensyn til at lette disse forbrydelser. Det er derfor svært at forstå, hvorfor den jurisdiktion, der oftest nævnes i papirerne, ikke er opført på EU's liste over »ikkesamarbejdsvillige jurisdiktioner«, og hvorfor Økofinrådet netop har fjernet en anden jurisdiktion, hvis lovgivning gør det umuligt at identificere de reelle ejere af selskaber og regnskaber, fra listen.

3.5. EØSU henleder EU-institutionernes og de nationale regeringers opmærksomhed på behovet for en solid beskyttelse af journalisters, ansattes og embedsmænds liv og integritet, når de indberetter økonomisk og politisk korrupsion. Udvalget er bekymret over, at en række medlemsstater ikke har indledt gennemførelsesprocedurer for direktiv (EU) 2019/1937 om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-retten, og opfordrer Kommissionen til at handle for at sikre en hurtig gennemførelse heraf inden udgangen af 2021.

3.6. EU's fejlslagne og utilstrækkelige politik for bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme har mange årsager, som har kumulative virkninger: i) opsplitningen af kompetencer mellem en række forskellige institutioner i EU og medlemsstaterne; ii) manglen på en fælles EU-tilsynsmyndighed for bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme; iii) de begrænsede værktøjer, der er til rådighed for de kompetente EU-organer; iv) dårlig koordinering, både i forbindelse med forebyggelsesinitiativer og med hensyn til at træffe foranstaltninger mod identificerede risici, og den forsinkede gennemførelse heraf; v) mangler i tilsynsmyndighedernes og FIU'ernes arbejde i mange lande; vi) det faktum, at gennemførelsen af direktiverne er sket meget sent og med betydelige forskelle mellem medlemsstaterne, hvilket har ført til

⁽¹¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/847 af 20. maj 2015 om oplysninger, der skal medsendes ved pengeoverførsler, og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1781/2006 (EUT L 141 af 5.6.2015, s. 1).

⁽¹²⁾ Europa-Parlamentets beslutning af 26. marts 2019 om økonomisk kriminalitet, skatteunddragelse og skatteundgåelse (EUT C 108 af 26.3.2021, s. 8) og Europa-Parlamentets beslutning af 10/7/2020.

⁽¹³⁾ Revisionsrettens særberetning 13/2021.

⁽¹⁴⁾ CEPS-ECRI: taskforcerapport: AML in the EU; 01/2021.

administrative og retslige procedurer fra Kommissionens side; vii) utilstrækkelig bevidsthed i en lang række lande om betydningen af at bekæmpe hvidvask af penge og dermed forbundne forbrydelser til fulde; viii) forskellene som følge af de forskellige definitioner af lovovertrædelser i straffelovene, startende med selve hvidvaskningen af penge, og de tilhørende sanktioner; ix) utilstrækkelig efterforskning af tilknyttede underliggende forbrydelser, navnlig i tredjelande, og x) visse EU-regeringers manglende politiske vilje til at vedtage og gennemføre europæiske standarder. De geografiske og sektorspecifikke forskelle, der opstår som følge af alle disse faktorer, hjælper udøvere af finansiel kriminalitet med at udforme de mest bekvemme netværk for deres ulovlige handel.

3.7. I nogle situationer er samarbejdet mellem EU-institutionerne ikke blevet anset for nødvendigt. Dette er tilfældet med samarbejdet mellem Kommissionen og EBA i forbindelse med undersøgelsen af overtrædelser af EU-retten, hvilket har fået Revisionsretten til at fastslå, at denne proces ikke er effektiv nok⁽¹⁵⁾. Samarbejdet mellem Tjenesten for EU's Opfølgning (EU-Udenrigstjenesten) og Kommissionen har heller ikke altid været effektivt med hensyn til at udarbejde listen over »højrisikotredjelande« i forbindelse med bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme⁽¹⁶⁾. Kommissionens liste fra 2019, der blev støttet af Europa-Parlamentet, blev i sidste ende forkastet af Rådet, og den liste, der blev vedtaget i maj 2020, er en tilpasning af FATF-listen og har bemærkelsesværdige udeladelser.

4. EØSU's udtalelse

4.1. EØSU udtrykker sin fulde støtte til Kommissionens lovgivningspakke, da det mener, at en korrekt og hurtig gennemførelse deraf kan være meget nyttig til at vende en uholdbar situation som den, der kort beskrives i det foregående afsnit. Det støtter navnlig oprettelsen og udformningen af AMLA, som under udøvelsen af sine direkte tilsynsbeføjelser bliver kernen i et europæisk AML/CFT-tilsyns- og efterretningssystem, der integrerer nationale tilsynsmyndigheder og FIU'er i dets almindelige råd og de øvrige involverede EU-institutioner som observatører.

4.2. EØSU er enig i fordelingen af indholdet mellem den første forordning og det sjette direktiv og bestemmelserne i begge for at standardisere den nationale lovgivning og lette driften af nationale FIU'er og tilsynsmyndigheder på centrale områder: registreringer og indberetning og efterforskning af mistænkelige transaktioner ved hjælp af standardiserede teknikker. Det er højest ønskværdigt at lægge vægt på at opfylde myndighedernes forskellige forpligtelser inden for de kortest mulige tidsrammer for at løse et af de største aktuelle problemer. EØSU mener, at den foreslåede lovgivning er i overensstemmelse med den europæiske databeskyttelsesramme og rettighederne for enkeltpersoner og virksomheder, som i sidste ende vil blive beskyttet af Den Europæiske Unions Domstol.

4.3. EØSU opfordrer de nationale regeringer og de europæiske civilsamfundsorganisationer til at støtte vedtagelsen og den korrekte gennemførelse af denne lovgivningspakke. Hverken EU eller medlemsstaterne har råd til at opretholde den nuværende situation. Endnu mindre, når kampen mod de sundhedsmæssige, økonomiske og sociale konsekvenser af covid-19-pandemien og for genopretningen af økonomien kræver, at medlemsstaterne og EU øger de offentlige ressourcer betydeligt. Som det fremgår af CEPS-ECRI-rapporten, er det at forsøge at standse eller i det mindste reducere hvidvask af penge en moralsk nødvendighed i ethvert demokratisk samfund, hvor alle borgere er frie og lige for loven, i et retfærdigt samarbejdssystem [...] *Manglende klarhed, forsinkelser og ineffektivitet vil kun medføre mere hvidvask af penge*⁽¹⁷⁾.

4.4. EØSU er klar over betydningen af offentlig-private partnerskaber på dette område. I nogle lande ligger forskningskapaciteten i vid udstrækning i den private sektor⁽¹⁸⁾. Udvalget opfordrer EU-institutionerne til i forbindelse med gennemførelsen af lovgivningspakken at gøre alt, hvad der står i deres magt for at fremme forbedringen af de nationale tilsynsmyndigheder og FIU'er, men det ønsker samtidig også, at de i videst muligt omfang fremmer offentlig-private partnerskaber på dette område.

⁽¹⁵⁾ Revisionsretten, Ibid., pkt. 86. I løbet af ti år har EBA's tilsynsråd ikke foretaget nogen undersøgelser vedrørende bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering og terrorisme på eget initiativ. Da den ikke har nogen juridisk forpligtelse til at svare rettidigt på anmodninger, har den kun undersøgt to af de fire klager, som Kommissionen har indgivet.

⁽¹⁶⁾ Revisionsretten, Ibid., pkt. 26 og 28.

⁽¹⁷⁾ CEPS-ECRI, Ibid s. 2.

⁽¹⁸⁾ CEPS-ECRI, Ibid s. iv.

4.5. En forbedring af effektiviteten af bekæmpelsen af økonomisk og skattemæssig kriminalitet kræver givetvis i mange lande en kulturel forandring og større inddragelse af civilsamfundet. Dette var et af motiverne bag EØSU's forslag til en europæisk pagt mod skattekriminalitet, skatteundgåelse og hvidvask af penge⁽¹⁹⁾. På samme måde går Europa-Parlamentet ind for at genoprette offentlighedens tillid, sikre retfærdige og gennemsigtige skattesystemer og sikre retfærdighed på skatteområdet⁽²⁰⁾. For at bidrage hertil foreslår EØSU, at der oprettes et rådgivende civilsamfundsorgan inden for rammerne af AMLA⁽²¹⁾ eller som et organ under Kommissionen med deltagelse AMLA, så civilsamfundsorganisationerne og udvalget selv kan blive mere aktivt involveret i bekæmpelsen af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme og bidrage med deres egne erfaringer og forslag. EU-institutionerne og det organiserede civilsamfund skal handle i fællesskab for at informere de europæiske borgere om den meget negative indvirkning, som hvidvask af penge og relaterede forbrydelser har på offentlige goder og på de principper om retfærdighed og rimelighed, som demokratiet bygger på.

4.6. Europol og andre eksperter mener, at hvidvask af penge og relaterede forbrydelser, navnlig dem, der begås ved hjælp af elektroniske midler og ved brug af kryptovalutaer og andre kryptoaktiver, har været stigende siden udbruddet af covid-19-pandemien⁽²²⁾. EØSU mener derfor, at der er al mulig grund til at vedtage en forordning, der behandler dem på samme måde som andre transaktioner, så det bliver obligatorisk at identificere de reelle ejere. Forslaget til forordning⁽²³⁾ om markeder for kryptoaktiver er et skridt i retning af generel regulering og bør træde i kraft hurtigst muligt. Forordningen erstatter dog ikke alle de instrumenter, der er nødvendige til at beskytte mod de finansielle risici og lovovertrædelser forbundet med disse finansielle produkter.

4.7. EØSU, Europa-Parlamentet og andre institutioner har fremhævet den risiko, der er forbundet med, at der i EU findes hundredtusindvis af »skuffeselskaber«⁽²⁴⁾, der legaliseres og forvaltes af særlige advokatfirmaer, konsulentvirksomheder eller skatterådgivere, og som for hovedpartens vedkommende anvendes til hvidvask af penge og andre relaterede underliggende forbrydelser samt til skatteundgåelse. Enorme mængder kapital strømmer gennem dem. De nuværende kompetente myndigheder og det nye europæiske tilsynssystem vil være nødt til at udvikle specifikke programmer til gennemførelse af reglerne for identifikation af disse selskabers reelle ejere og udstedere og modtagere af deres transaktioner for at kunne retsforfølge den økonomiske og finansielle kriminalitet, der begås af mange af disse selskaber. Ingen virksomhed eller anden type enhed, som vil kunne anvendes til hvidvask af penge eller finansiering af terrorisme, bør have lov til at lade sig registrere i nogen medlemsstat, hvis de reelle ejere ikke kendes, eller hvis de er forbundet med sådanne aktiviteter.

4.8. EØSU mener, at der er et stort behov for, at medlemsstaterne hurtigt afslutter gennemførelsen af direktiv 2018/1673, som indeholder en fælles definition af forbrydelsen hvidvask af penge. EØSU foreslår, at der vedtages et nyt direktiv, som fastlægger fælles definitioner af relaterede lovovertrædelser i medlemsstaternes lovgivning, og at sanktionerne for disse lovovertrædelser kommer til at ligge inden for bestemte grænser. Artikel 83 i TEUF nævner udtrykkeligt hvidvask af penge og dermed forbundne grænseoverskridende lovovertrædelser blandt dem, hvis definitioner og sanktioner kan harmoniseres ved hjælp af europæiske minimumsregler.

⁽¹⁹⁾ EØSU's udtalelse om *bekæmpelse af skattesvig, skatteundgåelse og hvidvask af penge* (EUT C 429 af 11.12.2020, s. 6), punkt 3.4, 3.5 og 3.6.

⁽²⁰⁾ Europa-Parlamentets beslutning af 10.7.2020 om handlingsplanen for bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme.

⁽²¹⁾ Siden deres oprettelse og for at bidrage til at lette høringen af interessenter har EBA, ESMA (Den Europæiske Værdipapir- og Markedstilsynsmyndighed) og EIOPA (Den Europæiske Tilsynsmyndighed for Forsikrings- og Arbejdsmarkedspensionsordninger) haft interessentgrupper, der består af medlemmer, der ligeligt repræsenterer private virksomheder, forbrugere, brugere, medarbejderrepræsentanter for sektorvirksomheder og toprangerende akademikere.

⁽²²⁾ Europol-EFEC: *Enterprising criminals. Europe's fight against the global networks of financial and economic crime (06/2020)*; og WCA: *COVID 19 opened the doors for a new wave of money laundering*.

⁽²³⁾ COM(2020) 593 final.

⁽²⁴⁾ »Skuffeselskab«, »tomt selskab« eller »fiktivt selskab«: selskab uden reel økonomisk aktivitet i det land, hvor det er registreret, og ingen eller meget få ansatte. Nogle af dem anvendes til hvidvask af penge, skatteundgåelse eller til at omgå udstationeringsdirektivet. Se: EPRS, 10/2018: »An overview of shell companies in the European Union«; IMF, F&D, 09/2019: Damgaard, Elkjaer og Johannesen: *The Rise of Phantom Investments* og EØSU's udtalelse om *bekæmpelse af skattesvig, skatteundgåelse og hvidvask af penge* (EUT C 429 af 11.12.2020, s. 6).

4.9. EØSU opfordrer Kommissionen til at undersøge muligheden for, at AMLA kan være fuldt operationel, også med hensyn til direkte tilsyn, inden 2026. Under alle omstændigheder opfordrer EØSU Kommissionen og de øvrige involverede institutioner til i mellemtiden at styrke deres samarbejde for at gennemføre den eksisterende lovgivning mere effektivt i henhold til Europa-Parlamentets og Revisionsrettens bemærkninger. Dette gælder navnlig EBA — og dens nye udvalg for bekæmpelse af hvidvask af penge — ECB og Europol. EØSU opfordrer også Kommissionen, EU-Udenrigstjenesten og Europol til hurtigst muligt at foretage en ny analyse af tredjelande, der sandsynligvis vil blive optaget på en ny EU-liste over lande, som ikke samarbejder om bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme.

4.10. EØSU anerkender den store betydning, som Den Europæiske Anklagemyndighed kan have i kampen mod hvidvask af penge og finansiering af terrorisme, og opfordrer EU-institutionerne og medlemsstaterne til at lette dens fulde gennemførelse uden yderligere forsinkelse. Det beklager, at nogle regeringer har lagt hindringer i vejen for at få afsluttet processen, navnlig regeringer, der for nylig har haft det midlertidige EU-formandskab. Udvalget er enig med Europa-Parlamentet i at opfordre Kommissionen til at overveje forslaget om at etablere en europæisk ramme for grænseoverskridende efterforskning af økonomisk kriminalitet og skattekriminalitet.

4.11. Den grænseoverskridende karakter af hvidvask af penge gør det nødvendigt at styrke koordineringen mellem de nationale politistyrker og efterretningstjenester. Samtidig mener EØSU, at det vil være meget nyttigt at give Europol flere beføjelser og tilstrækkelige menneskelige og materielle ressourcer til at bekæmpe hvidvask af penge og finansiering af terrorisme og grænseoverskridende organiseret kriminalitet samt at koordinere de nationale politistyrker. Effektiv koordinering af Den Europæiske Anklagemyndighed, den nye AMLA og Europol kan være nøglen til den nye lovgivningspakkes succes i praksis.

4.12. EØSU mener, at der bør udarbejdes en ny, realistisk og sandfærdig liste over ikkesamarbejdsvillige jurisdiktioner. Udvalget foreslår endvidere, at Kommissionen udarbejder et direktiv, der fastsætter, at virksomheder og enkeltpersoner, der er involveret i økonomisk kriminalitet eller hvidvask af penge, udelukkes fra enhver offentlig udbudsprocedure.

4.13. EØSU mener også, at de nuværende forbindelser mellem medlemsstaternes FIU'er bør bevares og indgå i AMLA's nye struktur. De oplysninger og strategiske alliancer, der er opbygget i årenes løb mellem FIU'er i forskellige medlemsstater, må ikke gå tabt.

4.14. En betydelig del af hvidvaskningen af penge finder sted uden for det finansielle system ved brug af kontanter til køb af varer, der efterfølgende legaliseres eller oplagres, eller gennem visse handelstransaktioner. EØSU opfordrer Kommissionen til at undersøge, hvordan den foreslåede lovgivningspakke kan finde mest effektiv anvendelse på markedet for kunstværker og aktiver af høj værdi og deres opbevaring i frihavne, toldoplæg og særlige økonomiske zoner samt på visse handelstransaktioner, handelstransaktioner med rentefrie lån tilbagebetalt i et bestemmelsesland, investeringer i fast ejendom og transaktioner med spilleselskaber. Resultaterne af en sådan undersøgelse bør, hvor det er relevant, danne grundlag for yderligere lovgivningsforslag til bekæmpelse af hvidvask af penge og dermed forbundne lovovertrædelser.

4.15. Langt de fleste nonprofitcivilsamfundsorganisationers aktivitet styrker demokratiet ved at gøre det deltagelsesbaseret, og det er samtidig en økonomisk sektor af stigende værdi. Mange af dem har rent faktisk kæmpet mod hvidvask af penge og bidraget til at afsløre aktiviteter forbundet med hvidvask. Ikke desto mindre kan der være nogle nonprofitcivilsamfundsorganisationer, som anvendes til hvidvask af penge. Derfor skal der i forbindelse med udformningen af politikker vedrørende nonprofitcivilsamfundsorganisationer foretages en meget omhyggelig risikovurdering i denne sektor for at afsløre tilfælde af brug af sådanne organisationer til ulovlige formål uden at sætte hindringer i vejen for deres udvikling eller tillade autoritære regeringer at angribe organisationer, der kritiserer dem.

5. Særlige bemærkninger

5.1. Under pandemien er der, ud over en stigning i virtuelle transaktioner og større brug af kryptoaktiver, kommet gang i markedet for NFT (Non Fungible Tokens) ⁽²⁵⁾, som flytter penge på tværs af grænserne (2,5 mia. USD i første halvdel af 2021) ved hjælp af blockchain-teknologi. EØSU foreslår, at NFT-operatører (på markedspladser) opføres på listen over forpligtede enheder. Det er ligeledes nødvendigt at overvåge »kontantløse transaktioner«, der anvendes til hvidvask af penge.

⁽²⁵⁾ Reuters, 6/06/2021: NFT sales volume.

5.2. Pandemien har reduceret brugen af kontanter. Dette har sammen med beslutningen om at holde op med at trykke 500-eurosedler skabt et behov for kriminelle til at »hvidvaske« disse penge og integrere dem i realøkonomien. EØSU anbefaler derfor, at Kommissionen undersøger muligheden for at reducere grænsen for kontanttransaktioner til under 10 000 EUR under hensyntagen til de forskellige situationer i de forskellige medlemsstater.

5.3. EØSU mener, at det er afgørende, at FIU'erne fungerer korrekt. Dette kræver tilstrækkelige tekniske og menneskelige ressourcer på højt niveau. Deres evne til at samarbejde med andre FIU'er og EU-myndigheder skal styrkes med kompatible standarder, procedurer og IT-værktøjer og tilstrækkelig og sammenlignelig uddannelse af alle deres medarbejdere. AMLA bør samarbejde med de kompetente nationale myndigheder for at maksimere effektiviteten af sit arbejde. Udvalget opfordrer de nationale regeringer, navnlig dem, der er nævnt i de ländespecifikke henstillinger i det europæiske semester, til at prioritere målet om, at FIU'erne skal fungere gnidningsløst, og til at fremme et effektivt samarbejde med de europæiske myndigheder.

5.4. EØSU mener, at den høje faglige kvalitet, erfaring, uafhængighed — i form af kun at forsvare EU's interesser og værdier — og ærlighed blandt AMLA's ledere og andre AMLA-medarbejdere er afgørende for, at myndigheden kan fungere korrekt. Udvælgelsesprocessen skal derfor være stringent og gennemsigtig. Udvalget foreslår, at Kommissionen udarbejder en liste over principper og værdier, som skal danne grundlag for de indledende ansættelsesprocedurer, og som kan indgå i den etiske kodeks, som skal udarbejdes og godkendes af myndighedens organer.

5.5. EØSU gentager forslaget⁽²⁶⁾ — som er i tråd med Europa-Parlamentets forslag — om at udfase ordninger for opholdsret gennem investering og forbyde ordninger for erhvervelse af statsborgerskab gennem investering og i mellemtiden nøje kontrollere, at de, der nyder godt af dem, har opfyldt deres retlige forpligtelser i deres oprindelseslande og ikke er involveret i hvidvask af penge.

5.6. EØSU foreslår, at Kommissionen opretter en database med henblik på at give SMV'er oplysninger om sanktioner over for enkeltpersoner og virksomheder og deres varighed i forbindelse med finansiering af terrorisme.

5.7. AMLA skal have et budget, der er tilstrækkeligt til at imødegå de store udfordringer, som dens mål og missioner vil stille den overfor. En effektiv bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme vil i væsentlig grad øge skatteindtægterne i medlemsstaterne, som står over for at skulle tackle udfordringerne i forbindelse med den grønne og den digitale omstilling og deres retfærdige omstillinger, samt være en medvirkende faktor i forbedringen af deres sociale og politiske samhørighed. Der bør tages hensyn til virksomhedernes omkostninger ved at opfylde de nye retlige forpligtelser, som skal vurderes regelmæssigt med hensyn til deres effektivitet. EØSU foreslår, at AMLA finansieres over EU-budgettet.

5.8. Et afgørende aspekt af en vellykket bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme er tilgængeligheden af gode sammenkoblede databaser og registre over reelt ejerskab af konti, ejendom, trustere eller trustforvaltere og transaktioner, og at disse er let tilgængelige for autoriserede personer. Med den stigende størrelse og hurtigere adgang til disse registre og databaser er kravet om beskyttelse af personoplysninger stigende. EØSU mener, at dette er et spørgsmål, der skal behandles med den største opmærksomhed.

Bruxelles, den 8. december 2021.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽²⁶⁾ EUT C 47 af 11.2.2020, s. 81 og EUT C 429 af 11.12.2020, s. 6.